

62 ljudi je ranjenih. Hrvatski sabor je bil sklenjen in razpuščen. Pri sklepu se je bralo cesarjevo pismo, ki govori o „ljubljenih kraljestvih: hrvatskem, slavonskem in dalmatinskem“. Razni listi pravijo, da je to pomenljivo za bližnjo prihodnost teh dežel, ki bodo z Bosno in Hercegovino združene v eno veliko kraljestvo pod svitlim cesarjem in kraljem Francem-Jožefom I.

Vnanje države. Kongres ali shod evropskih ministrov v Borolinu je bil sklenjen 13. jul. Glavni namen je dosegnil. Zabranil je boj med Rusijo in Angleži, tudi je turško prašanje vsaj deloma rešil na korist tlačnim kristijanom; vendar turškim homatijam konca ni storil, stalnega miru ni pripravil. Prav zadovoljen, razun Angležev, nihče ni. Avstrija se boji zavrtnih nasledkov, če zasede Bosnijo in Hercegovino, Rusi se srdijo, da so pri tolikih žrtvah malo pridobili, Bolgari niso vsi turškega jarma rešeni, Srbi še bolj pa hrabri Črnogorci so več pričakovali, in Grki so popolnem na cedilu ostali. Turka jezi propad njegovega gospodstva. Angležem pa vsi, posebno Francozi in Italijani, zavidajo, da je zvezo sklenil z Turkom, vzel Ciper in si prilastuje vrhovno oblast čez celo Turčijo v Aziji. Zato se močno vse boji nove vojske, vsaj dolgega miru si nihče ne obeta. — Klamfarski delavec Hödel, ki je nemškega cesarja z revolverjem napal, je obsojen na smrt. — Italijani orožajo vojne ladije na otoku Garda, tudi delajo novih šanc okoli Verone in Peschiere; po celi Italiji vse vre zoper Avstrijo. — Francozi imajo v Velikem morju otok Novo-Kaledonijo, kamor med tamošnje divjake odpošiljajo svoje obsojene hudodelnike; sedaj so se tlačeni prebivalci spuntali in pobili 120 belih ljudi, možkih in žensk. Papež Leon XIII. se veseli, da zasede Avstrija njej sosedne turške dežele in so namenjeni poslati več mešnikov, redovnikov in škofov, da skrbijo za verske potrebe.

Turške homatije. V pondeljek bodo Turki zapustili Šumlo in Varno, Rusi se pa bodo od Carigrada pomikali, če bode turški sultan mož beseda ostal in vse storil, kar mu je berolinski kongres naložil. Turški paša v Banjiluki je baje razglasil, naj Bosnijski prijazno sprejmejo Avstrijance. Zoper Grke pa hočejo Turki ostro postopati in jim niti pedenji zemlje odstopiti; Angležem so pa dovolili železnico staviti od Merzina, nasproti otoku Cipru blizu Tarza, rojstnega mesta sv. Paula, nad Diarbekir v Erzerum. V Kandiji traja boj med Turki in Grki nepretrgano naprej. Črnogorci dobijo namesto 200 □ mil samo 80 □ mil turške zemlje, kar jih močno srdi; Antihar jim pa ostane. Srbi so še precej zadovoljni, Rumuni izgubijo Besarabijo pa pridobijo Dobrudžo. Rusov ostane 50000 v Bolgarije še 1 leto; med tem bo izvoljen novi bolgarski knez. Vendar bolj, kakor to, zanima svet: prvič kaj bodo Rusi počeli zoper Angleže, ki so sultana tako zvito v svoj žep vteknili, in kaj se

bo zgodilo, kedar bo avstrijska vojska začela marširati v Bosno in Hercegovino? Mnogi trdijo, da bo Italija sprožila vojsko!

Za poduk in kratek čas.

Otok Ciper ali Kiper.

Prav je zadnji „Slov. Gosp.“ rekel, da so zviti Angleži ugrabili mastno pečenko v še vedno bogati in veliki kuhnji turškega sultana, ko so iz njega zbagljali veliki in rodovitni otok Ciper ali Kiper. Zraven Sicilije in Kandije slovi ta otok najbolj in že od starodavnih časov med vsemi, ki se v Srednjezemeljskem morju nabajajo. To je bil tudi vzrok, da so se ga razni narodi skušali polastiti. Kakih 2000 let pred Kristusom so pogumni Feničanje prvič prijadrali, se na njem naselili in ga obljudili. Krasna mesta, lepi trgi, vesele vesnice, rodne njive, prijazni vinogradi, bujni vrti, bogati rudniki, so v teku nekaterih stoletij nastali. Otok je kmalu zarad svoje lepote, bogastva, krasnih možkih in žensk, potem zavolj svojih prijaznih gajev, gostih šum, tako močno začel sloveti, da so paganski ljudje daleč na okrog mislili, da so se sami nebeški bogovi tje podali, ondi naselili, da bi tam prebivali v veličastnih tempeljnih, kojih so jim pozidali, po mestih, po gorah, ob vedno šumečem morju ali po tihih bladnih gajih ali na strmih višinah. Ovi sloves je pa kmalu privabil grabljivih sosedov in sovražnikov. Prvi so čez morje pritisnili Egipčani, za njimi Perzijanci, potem greškomakedonski kralj Aleksander Veliki in naposled Rimljani. Za cesarja Gaja Kaligule sta na paganski otok stopila sv. Pavel in Barnaba, apostola Gospodova I. 43. po Jezusovem rojstvu. Seme božje besede je palo na rodovito zemljo. Mnogo paganov, med njimi sam rimski poglavar otoka, namreč prokonzul Sergij Pavel, se je pokristijanilo. Polagama je novo krščanstvo popolnem spodrinilo staro paganstvo. Tempeljne krivih bogov so podrli ali v krščanske cerkve spremenili. Izmed svetih mož otoka Ciperskega slovi posebno sv. Spiridion in sv. Epifanij. Dolgo let je otok užival mir pod binzantinskimi ali carigraškimi cesarji, dokler jim ga niso začeli kaliti mohamedanski Arabi, ki so se polastili svetih dežel in Jeruzalema ter kakor strahovita povodenj razlili po Aziji in Afriki, celó južnej Evropi žugali. Proti novim sovražnikom so se vzdignili za Kristusa in svete dežele vneti evropski narodi. Nastale so križarske vojske. Na tisoče hrabrih vojščakov z pogumnimi kralji je vrelo v jutrove dežele blizu 200 let. Svetih krajev sicer niso mogli za vselej oteti, vendar prvo silo mohamedanskemu navalu so precej ukrotili. Med križarji bil je tudi angleški kralj Ribard, zarad svoje hrabrosti imenovan: lavosrčnik. Ta se je l. 1191. polastil celega otoka Ciperskega in

ga kralju Jeruzalemskemu Guido-tu iz francoske rodbine slavnih Lusignanov izročil. Zadnji kralj iz te rodbine je lepi otok zapustil svoji ženi Katarini Kornarskej, rojenej Benečankej, ki je pa vse izročila Benečanski republiki l. 1510. Ali samo 61 let so otok posedali Benečani. Kajti l. 1571. jim ga je izvil turški sultan Selim. Uže leto poprej se je na otok pripeljalo 50.000 Turkov na 200 ladijah; portugalski jud Nassi jim je kazal pota. Celih 7 tednov so se kristijani brabro branili v glavnem mestu Nikoziji. Naposled vderejo divji Turki v mesto, posekajo 20.000 kristijanov, 2000 pa jih v sužanstvo prodajo. Pomorsko mesto Famagusta se je še cela 2 meseca dalje branilo. Hrabri poveljnik Bragadino hotel je sebi in svojim življenje rešiti in torej poprosil, naj mu turški paša dovoli prost odhod, potem se hoče udati in prepustiti mesto. Grdobni Turek je odhod dovolil, toda komaj kristijani vrata odpro, že se turške druhali nad nje zaženejo in vse posekajo. Bragadino bil je ranjen in živ ugrabljen. Turški vezir ga da zabosti, mu kožo izdreti in z slamo naphano obesti na jadro svoje ladije. Od tiste dobe do denešnjega dne je slaven otok Ciper vzdihoval pod turškim barbarstvom. Zemljišče je postalo last turških velikašev, kristijani pa podložna in tlačena: raja. Prejšnji blagostan je zginit, velik kos otoka je puščava. Turki so namreč prejšnje gozde posekali in paše napravili za svoje koze in ovce. Vsako leto prejemal je sultan po 7-8 milijonov pijastrov davka. Dežela je izsesana in sme se jej v srečo šteti, da prejde sedaj iz turških rok v angleško oblast. Otok si bo kmalu opomogel; že na prvi glas, da pridejo Angleži, je cena zemljiščem po dvoje poskočila.

Celi otok meri 250 milijonov in šteje okoli 200.000 prebivalcev, nekateti trdijo, da jih je samo 150.000, med njimi 6000 pravih Turkov. Kristijani so večina; skoro vsi govorijo greški: po veri so greški razkolniki ter imajo svojega nadškofa v Nikoziji. Katoličanov je kakih 500 poleg 1000 Maronitov, z kat. Cerkvijo zedinjenih. Izhodnji del otoka je večidel raven, zahodnji pa gorat. Posamezni bregovi so po 6000 in 5000 črevljev visoki. Zemlja je povsod jako rodovitna. Pridela se vsako leto kaj lepe pšenice, ječmena. Nekdaj so imeli mnogo pavolskih dreves in so po 15000 centov pavole pridela, tudi cukrovo trstje so gleštali pa sedaj že oboje celó popuščajo, namesto ovih pridelkov rabi jim sedaj brošč za pridelavo rudeče broščeve barve. Od nekdanjega slovi črno-rudeče, sladko in močno Ciproško vino. Pridela se ga na leto po 250.000 veder. Mnogo dobička vrže prebivalec oljkino drevje, ki jim daje mnogo in zlahknega olivnega olja. Jako lep in snažen je tudi gips, katerega se neznano veliko nahaja po raznih rudah ter se ga mnogo razproda in izvozi v tuje dežele. Glavno mesto je bolj na sredi otoka. Pravijo mu Nikozija, še bolj pogosto pa Levkozija; šteje samo 15000 prebivalcev; spo-

mina vredna so še primorska mesta: Larnaka, Famagusta in Limiso. Tukaj raste najboljši ciproško vino, v Larnaki pa so Angleži prvič izbarkali 10.000 vojakov, kojih so tje iz Malte naglo pripeljali. Otok Ciper, Kipros ali Kiper je sedaj v angleških rokah.

Smešničar 29. Star pijanec leži v postelji močno bolen. Trešlika ali vročica ga močno zvija. Dva dohtarja in eden padar se posvetujejo, kaj in kako bi se boleniku pomagalo. Naposled reče eden: gospoda, pred vsem bo treba delati na to, da se mu odpravi vročica in huda žeja. Bolenik pa, ki je to slišal, se oglasi v postelji rekoč: „gospodje, ne skrbite se preveč, pomagajte mi le zoper vročico, žejo si bom že sam vgasnil.“

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so 300 fl. darovali za dozidanje cerkve v Šmarji pri Jelšanah.

(*Štiridesetletnica*) je 1. jul. obhajala po naši škofiji jako čislana zavarovalnica: Riunione adriatica di sicurtà v Trstu in je 10.000 fl. darovala v podporo dobrodejnim svetnim in cerkvenim zavodom. Prihodnjič objavimo več, dnes pa naznanjamo, da bo inšpektor g. Simetinger v zadevah te zavarovalnice prihodnji teden obiskoval cerkvena predstojništva Laške in Gornjegraške dekanije. Ova zavarovalnica stoji na trdnih nogah in zavaruje najbolj po ceni.

(*Pridiga pri razkritju Slomškovskega spomenika*), katero je govoril prč. g. kanonik Kosar, je tiskana v nemškem jeziku pri g. Pajku v Mariboru in velja 10 kr. iztis. Tudi v slovenskem jeziku se bo kmalu natisnila in potem dobivala po 10 kr. iztis.

(*Domačemu regimentu Hartung*) na čast in slovo je mariborsko mesto napravilo za oficirje v kazini večerjo, vojakom pa darovalo 6 palovnjakov vina, nekaj so ga spili, ostalo pa seboj peljali; ulice so bile pri izhodu na železnico lepo razsvitljene.

(*Dva človeka ob enem obesila*) sta se v Mariboru; husarski stotnik Keppel in jegova hišna Kristina Rak — to pa v sobi na klin, vsak na enem kraju dver, poprej sta se lepo preoblekla in pred božjo martro na mizi sveči prižgala. Dolgovi, pomanjkanje in obup so nju v tako smrt pripravili.

(*Toča*) je zopet obiskala mnogo krajev na Ogerskem, Hrvatskem; na Štajerskem pa Haloze pri sv. Barbari, Tepovo, Grušovo, Metavo in Nebovo blizu Maribora, Godomerce, Logarovec in Grabsko ves v ljutomerskem, potem Črešnice, Špitalič in Loče v konjiškem okraju.

(*Pri sv. Lovrencu na Dravskem polju*) so pogoreli posestuiki Vaupotič Bl. Strebak Mat. Frank Ant. Bogme Mat. in Urša Keložnik. Pri tej je začelo. Škoda se ceni na 8000 fl.